

PBG-002-001307

Seat No. _____

B. Com. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December - 2018

Accounting & Finance - III

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001307

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં લખવા.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.
(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 મિ. રાજે તા. 31-3-2017ના રોજ નાદારીની અરજી કરી ત્યારે તેની સ્થિતિ નીચે મુજબ હતી :

(1) મિલકતો	ચોપડે કિંમત રકમ (રૂ.)	ઉપજવા યોગ્ય કિંમત રકમ (રૂ.)
અન્ય મિલકતો	40,000	10,000
લેણી હૂંડી	4,000	4,000
રોકડ બેન્ક	5,000	5,000
સ્ટોક	20,000	15,000
દેવાદારો	25,000	15,000
મશીનરી	40,000	25,000
મકાન	75,000	35,000

- (2) લેણદારો : બિનસલામત લેણદારો રૂ. 1,00,000, પસંદગીના લેણદારો રૂ. 5,000, મકાન પર પ્રથમ ગીરો લોન રૂ. 15,000, મકાન પર બીજી ગીરો લોન રૂ. 35,000

- (3) ત્રણ વર્ષ પહેલા મિ. રાજે રૂ. 50,000ની મૂડીથી ધંધો શરૂ કર્યો હતો. આ મૂડી પર વાર્ષિક 10% વ્યાજ ગણવામાં આવે છે. પ્રથમ બે વર્ષનો કુલ નફો રૂ. 50,000 છે, જ્યારે ત્રીજા વર્ષની ખોટ રૂ. 30,000 છે. તેનો કુલ ઉપાડ રૂ. 31,000 છે.
- (4) રિસીવરનો ખર્ચ અને મહેતાણું રૂ. 2,000 છે.
- (5) બિનસલામત લેણદારોમાં નાદારની પત્નીની લોન રૂ. 5,000 સમાયેલ છે. 80% રકમ તેણીએ સ્ત્રીધનમાંથી આપેલ છે.
- (6) વટાવેલ હૂંડી રૂ. 5,000 છે. જેમાંથી રૂ. 1,000ની હૂંડી નકરાશે.
- (7) મિ. રાજે તા. 1-1-2016ના રોજ પોતાના મિત્રને રૂ. 25,000ની કિંમતનું ધંધાનું ફર્નિચર બક્ષીસ આપેલ છે. તા. 31-3-2017ના રોજ તેની કિંમત રૂ. 10,000 છે.
- ઉપરની વિગતો પરથી મિ. રાજનું સ્થિતિદર્શક નિવેદન તથા તૂટ ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

- 1 શ્રી મફતલાલના ધંધાની નીચેની વિગતો પરથી તા. 31-12-2017ના રોજનું સ્થિતિદર્શક નિવેદન તથા તૂટ ખાતું તૈયાર કરો. 20

વિગત	ચોપડે કિંમત રકમ (રૂ.)	ઉપજવા ધારેલ કિંમત રકમ (રૂ.)
બિન સલામત લેણદારો	40,500	-
પસંદગીના લેણદારો	4,500	-
પરચૂરણ મિલકતો	45,000	22,725
મકાન (ગીરો લેણદારો)	33,750	25,425
પ્રથમ હક્ક ધરાવતા લેણદારો	22,500	-
દ્વિતીય હક્ક ધરાવતા લેણદારો	6,750	-

શ્રી મફતલાલે તા. 1-1-15ના રોજ ધંધો શરૂ કર્યો હતો. ત્રણ વર્ષ દરમિયાન તેણે ઉપાડ પેટે રૂ. 18,800 ઉપાડ્યા હતા અને વેપારમાં નુકસાન રૂ. 31,500 થયું હતું. આ ત્રણ વર્ષમાં તેણે સટ્ટામાં રૂ. 1,350 ગુમાયા હતા. તેની પાસે અંગત બેન્ક ડિપોઝિટ રૂ. 4,500 છે. રિસીવરનું ખર્ચ રૂ. 225 થશે.

2 લાલજી પટેલ એક નાના ખેડૂત છે. તા. 31-3-2018ના વર્ષની તેમની 20

ખેતીની લગતી આવક-ખર્ચની તથા અન્ય વિગતો નીચે મુજબ આપે છે :

વિગત	રકમ (રૂ.)
શરૂઆતનો સ્ટોક-ખાતર	9,000
ડાંગર	6,000
જંતુનાશક દવા	7,500
ખરીદી : ખાતર	42,000
બિયારણ	22,500
મજૂરી ચૂકવી	27,000
પશુધન પાછળનો ખર્ચ	9,000
સાધન રીપેરિંગ ખર્ચ	12,000
જમીન-મહેસૂલ	3,150
પાક વીમાનું પ્રીમિયમ	1,500
ખેતીની મોટરનું વીજળી બીલ	18,000
ખેતીની મિલકતનો ઘસારો	4,500
પોતાની મિલકતનો ઘસારો	2,000
મશીન અને સાધનોની ખરીદી	30,000
કાનજી પટેલ પાસેથી ઉછીના	10,000
કામદારોને ચૂકવવાની બાકી મજૂરી	2,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ઘઉંનું ઉત્પાદન 9000 કિ.ગ્રા. થયેલું જેની પડતર કિ.ગ્રા. દીઠ રૂ. 8 ગણવાની છે.
- (2) 7500 કિ.ગ્રા. ઘઉંનું કિ.ગ્રા. દીઠ રૂ. 10 લેખે વેચાણ કરેલ છે. 300 કિ.ગ્રા. ઘઉં ઘરવપરાશ માટે લીધા હતા. 300 કિ.ગ્રા. ઘઉં ચોરાઈ ગયા હતા. 150 કિ.ગ્રા. ઘઉં ઢોરને ખવડાવવા માટે ઉપયોગમાં લીધા હતા.
- (3) બાજરીનું ઉત્પાદન 4500 કિ.ગ્રા. થયેલું જેની પડતર કિ.ગ્રા. દીઠ રૂ. 5 ગણવાની છે.
- (4) 3000 કિ.ગ્રા. બાજરીનું રૂ. 8 લેખે વેચાણ કરેલ છે. 300 કિ.ગ્રા. બાજરી ઘર વપરાશ માટે લીધી હતી. 300 કિ.ગ્રા. બાજરી ધર્માદામાં આપી હતી. 150 કિ.ગ્રા. બાજરી મજૂરોને મજૂરીના બદલામાં આપી હતી.
- (5) દૂધનું ઉત્પાદન 4500 લિટર થયેલ, લિટરદીઠ રૂ. 12 લેખે વેચ્યું હતું.
- (6) ડાંગરનું કુલ ઉત્પાદન રૂ. 22,500માં વેચેલ છે.
- (7) ઘી 150 કિ.ગ્રા. રૂ. 500ના કિલો લેખે વેચેલ છે. કૃષિ ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

- 2 શ્રી રામજીભાઈ પટેલ પાસે ખેતીલાયક ખેતરમાં બે વિભાગો છે. એકમાં બાજરી અને બીજામાં ચોખાનો પાક લીધેલ છે. નીચેની માહિતી પરથી દરેક પાક અને ખેતરદીઠ વિભાગ ખાતાવાળું કૃષિ ખાતું તૈયાર કરો.

વિગત	બાજરી રકમ (રૂ.)	ચોખા રકમ (રૂ.)
શરૂઆતનો સ્ટોક - બિયારણ	24,000	22,000
ખાતર	2,00,000	2,40,000
રસાયણો	24,000	26,000
ખરીદી		
બિયારણ	1,50,000	2,00,000
ખાતર	50,000	60,000
રસાયણો	8,000	6,000
તૈયાર માલનું વેચાણ	10,00,000	11,00,000
ઘાસનું વેચાણ	4,000	8,000
મજૂરી (સામે અનાજ)	30,000	70,000
જમીન-મહેસૂલ	10,000	12,000
પાણીનું ખર્ચ	20,000	24,000
વીમા પ્રીમિયમ	4,000	10,000
ટ્રેક્ટરનું ભાડું	5,000	6,000
છાણિયું ખાતર (પશુ વિભાગમાંથી)	15,000	15,000
અંગત ઉપયોગમાં રાખેલ પાક	40,000	50,000
અન્ય વધારાની માહિતી	બાજરી	ચોખા
	રકમ (રૂ.)	રકમ (રૂ.)
(1) આખર સ્ટોક ખેત પેદાશ (અનાજ)	22,000	36,000
રસાયણ	1,000	8,000
ખાતર	28,000	36,000
બિયારણ	36,000	10,000

- (2) બાજરી અને ચોખાના ખેતરોના સાધનોનો કુલ ઘસારો રૂ. 60,000 હતો જે 2:3 લેખે વહેંચવાનો છે.
- (3) ચોખાના ખેતરના શેઢે જાંબુના ઝાડ હતાં. જેનો પાક રૂ. 12,000માં ઉચ્ચક આપી દીધેલ હતો.
- (4) ખેતરમાં ચાર સાથી કામ કરે છે. ત્રણ ચોખાના ખેતર વિભાગ માટે છે અને એક બાજરીના ખેતર વિભાગ માટે છે. દરેક સાથીને રૂ. 30,000 વાર્ષિક ચૂકવવાના છે.
- (5) બંને વિભાગના ખેતરના મજૂરોને મજૂરીના બદલામાં અનાજ આપેલ જેમાં બાજરીના ખેત મજૂરોને બાજરી અને ચોખાના ખેત મજૂરોને ચોખા આપેલ હતા.

3 જેની કંપની અંગે માહિતી નીચે મુજબ છે.

15

જેની કંપનીનું નોંધણી પહેલા અને પછીનો નફો નુક્સાન દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. ભાગીદારી પેઢીના ધંધાની ખરીદી તા. 1-1-2017. જેની કંપનીની નોંધણી તા. 1-7-2017 અને પ્રથમ વાર્ષિક હિસાબોની તા. 31-12-2017 :

વિગત	રકમ (રૂ.)
કાચો નફો	3,75,000
ડિલિવરી વાહનના ખર્ચા	13,000
વેચકનો પગાર અને કમિશન (FV)	24,000
ડિરેક્ટર ફી (વાર્ષિક)	72,000
જાહેરાત ખર્ચ (FV)	54,000
રોકાણ પર વ્યાજ	2,000
ડિબેન્ચર વ્યાજ	2,000
રોકાણ વેચાણ ખોટ	4,000
ઘસારો	10,000
પગાર	50,000
ભાડું ચૂકવ્યું	24,000
ખરીદ કિંમત પર વ્યાજ	14,000

અન્ય માહિતી :

- (1) FV દર્શાવેલ ખર્ચા સ્થિર અને ચલિત ખર્ચ સંયુક્ત રીતે દર્શાવેલ છે. જ્યાં ચલિત ખર્ચા સ્થિર ખર્ચના અડધા છે.
- (2) જાન્યુઆરીથી જૂન સુધીના અર્ધવર્ષમાં દર મહિને વેચાણ તેના આગલા માસ કરતા બમણું થાય છે. જુલાઈ થી ડિસેમ્બર સુધીના બીજા અર્ધ વર્ષમાં દર મહિને વેચાણ તેના આગલા માસ કરતા અડધું છે.
- (3) ધંધાની ખરીદી કિંમત તા. 31-7-2017ના રોજ ચૂકવાયા છે.
- (4) રોકાણો તા. 31-5-2017ના રોજ વેચ્યા છે.

અથવા

- 3** કાર્યશીલ મૂડીના ફાયદાઓ અને કાર્યશીલ મૂડીને અસર કરતાં **15**
પરિબળો સમજાવો.
- 4** ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) **15**
  - (1) સટ્ટાના વ્યવહારો
  - (2) કાર્યશીલ મૂડી સંચાલનના સિદ્ધાંતો
  - (3) રોકાણ કારોને જામીનગીરી નોંધણીના ફાયદા
  - (4) બોનસ શેર
  - (5) સેબી (SEBI) નાં કાર્યો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) Give answers of all questions in main answer book only.
  - (2) Show necessary calculation as a part of your answer.
  - (3) Figures to the right side indicate full marks of the question.

1 Mr. Raj applied for insolvency on Dt. 31-3-2017 his position on that date was as under : **20**

(1) Asstes	Book Value Amt. (Rs.)	Estimated to Realize Amt. (Rs.)
Other assets	40,000	10,000
Bills receivable	4,000	4,000
Cash bank	5,000	5,000
Stock	20,000	15,000
Debtors	25,000	15,000
Machinery	40,000	25,000
Bulding	75,000	35,000

(2) Creditors : unsecured creditors Rs. 1,00,000 preferential creditors Rs. 5,000 first mortgage on building Rs. 15,000. second mortgage on building Rs. 35,000.

(3) Mr. Raj started the business before three years with capital of Rs. 50,000 on this capital 10% interest is calculated. The total profit for first two years is Rs. 50,000 and the loss of the third year is Rs. 30,000 his total drawings are Rs. 31,000.

(4) Receiver's expenses and remuneration are Rs. 2,000.

- (5) Unsecured creditors include insolvent's wife's loan of Rs. 5,000. She has given 80% of the loan from "Shri Dhan".
- (6) Bills discounted are Rs. 5,000 of which the bills of Rs. 1,000 will be dishonoured.
- (7) Mr. Raj gifted furniture of his business worth Rs. 25,000 to his friend on Dt. 1-1-2016 on Dt. 31-3-2017 its value is Rs. 10,000.

From the above information. Prepare Statement of affairs and deficiency account of Mr. Raj.

OR

- 1 Information from Shri Mafatlal's business was as under **20**
from this prepare statement of affairs and deficiency account on Dt. 31-12-2017.

Particulars	Book Value	Estimated to
	(Rs.)	Realize (Rs.)
Unsecured creditors	40,500	-
Preferential creditors	4,500	-
Miscellaneous assets	45,000	22,725
House		
(Mortgage creditors)	33,750	25,425
First hold creditors	22,500	-
Second hold creditors	6,750	-

Shri Mafatlal started business on dt. 1-1-15 during three years he draw Rs. 18,800 as advance and earned Rs. 31,500 as loss in this three years he lost Rs. 1,350 in speculation. Rs. 4,500 was his personal bank balance. Reciver's expense is Rs. 225.

- 2 Lalji Patel is small farmer. He gives you income and expenditure figure and other information for the farm for the year ended on 31-3-2018. 20

Particulars	Amt. (Rs.)
Opening stock - Fertilizers	9,000
Paddy	6,000
Pesticides	7,500
Purchases - Fertilizers	42,000
Seeds	22,500
Wages paid	27,000
Expense of live stock	9,000
Tool repairing	12,000
Land revenue	3,150
Insurance premium for crop	1,500
Farms electrical motor bill	18,000
Depreciation on farm assets	4,500
Depreciation on own assets	2,000
Machine and tools purchased	30,000
Barrowed from Kanji Patel	10,000
Outstanding wages for workers	2,000

Other Information :

- (1) Production of wheat was 9000 Kg. which cost to be considered Rs. 8 per Kg. of this production.
- (2) Wheat of 7,500 Kg. were sold at Rs. 10 per Kg. Wheat of 300 Kg. were taken for personal use. Wheat of 300 Kg. were stolen away. Wheat of 150 Kg. were used for feeding his cattle.

- (3) Production of millet was 4,500 Kg. which cost to be considered Rs. 5 per Kg. out of this production.
- (4) Millet of 3,000 Kg. were sold at Rs. 8 per Kg. Millet of 300 Kg. were taken for personal use. Millet of 300 Kg. were given as donation. Millet of 150 Kg. were given to workers in lieu of wages.
- (5) Production of milk was 4,500 liters. It was sold out at Rs. 12 per liter.
- (6) Paddy production was sold out for Rs. 22,500.
- (7) Ghee was sold 150 Kg. at Rs. 500 per Kg. Prepare Farm Account.

OR

- 2** Shri Ramjibhai Patel has a filed in which there are **20** two sections in first section he takes the Bajri crops and Rice in second. Prepare columnar farm account for each crop and each filed section.

Particulars	Bajri	Rice
	Amt. (Rs.)	Amt. (Rs.)
Opening stock - Seeds	24,000	22,000
Fertilizer	2,00,000	2,40,000
Chemicals	24,000	26,000
Purchases - Seeds	1,50,000	2,00,000
Fertilizer	50,000	60,000
Chemicals	8,000	6,000
Sales of finished goods	10,00,000	11,00,000
Sales of grass	4,000	8,000
Grains against wages	30,000	70,000
Land revenue	10,000	12,000
Water Charges	20,000	24,000
Insurance premium	4,000	10,000
Rent of tractor	5,000	6,000
Dung-Manus		
(From live stock section)	15,000	15,000
Crop for personal use	40,000	50,000

Other additional information

(1) Closing Stock	Bajri	Rice
	Amt. (Rs.)	Amt. (Rs.)
Farm product (Grains)	22,000	36,000
Chemical	1,000	8,000
Fertilizer	28,000	36,000
Seeds	36,000	10,000
(2) Total depreciation on farm tools is Rs. 60,000 which is to be distributed between Bajri and Rice in the proportion of 2:3.		
(3) The Jambul Trees are at the Patch of Rice field. Which crop worth Rs. 12,000 was given in the lumpsum.		
(4) Four servants are employed for farm activity out of them three are engaged for Rice field and rest one is for Bajri field. Rs. 30,000 is paid annually to each servant.		
(5) Labourers of both fields were given grains in lieu of wages in which labourers of Bajri field were given Bajri and labourers of Rice field were given Rice.		

- 3** The following are information regarding the Jenny Co. **15**
 prepare its statement for profit-loss for the period of pre.incorporation and post-incorporation. Purchase of a business of a partnership firm on 1-1-2017 date of incorporation of Jeeny co. is 1-7-2017 and date of first final accounts is 31-12-2017.

Particulars	Amount (Rs.)
Gross profit	3,75,000
Expenses of delivery van	13,000
Salary and commission to salesmen (FV)	24,000
Director fees (annual)	72,000
Advertiesement expenses (FV)	54,000
Intrest on investment	2,000
Intrest on debentures	2,000
Loss on sale of investment	4,000
Depreciation	10,000
Salary	50,000
Rent paid	24,000
Intrest of business purchase	14,000

Other information :

- (1) Expense indication (FV) are showing jointly fixed and variable which indicated variable expenses are half of the fixed expenses.
- (2) In the first half of the year from January to June every month sales is two times comparing to its previous month in the second half of the year from July to December every month sales is half comparing to its previous month.
- (3) Business purchase price is paid on 31-7-2017.
- (4) Investment are sold on 31-5-2017.

OR

- 3** Explain advantages of working capital and factors effecting the working capital. **15**
- 4** Write short notes : (any **three**) **15**
- (1) Speculative Transaction
  - (2) Principles of working capital management
  - (3) Advantages of listing of securities to investors
  - (4) Bonus shares
  - (5) Functions of SEBI.